

Coses que vam perdre entre el fang

Jovi Lozano-Seser

És cert que la memòria és líquida i que moltes vegades, probablement més de les que creiem, flueix amb una percepció distinta a la del temps que creiem haver viscut. La vida dels escriptors, d'altra banda, és dispersa; tal com ho és també la promoció literària quan ens condueix per indrets desconeguts, tot permetent-nos estretir vincles amb companys i companyes del sector literari que a penes coneixíem per les xarxes socials o, si de cas, per mitjà d'alguna telefonada ocasional. Si més no, moltes de les llibreries valencianes afectades per la riuada del passat 29 d'octubre les coneixia pel fet d'haver-hi presentat els meus llibres o haver assistit a presentacions d'autors amics. Parle dels últims deu anys i de la (bonica) circumstància de xafar algun d'aquests espais i alhora encaixar la mà de les persones que obrin la persiana dels seus negocis cada dia. Una llibreria no és una tenda convencional, com tampoc ho són els seus aparadors i magatzems. En un país tan invertebrat i complex com el nostre, els prestatges d'aquestes botigues atresoren un encant propi que les situa com a petites ambaixades del coneixement i l'oxigenació cultural. La literatura, no ens n'oblidem, constitueix sempre un acte de resistència, fins i tot en condicions polítiques i climàtiques adverses.

Malgrat el munt d'adjectius romàntics que podríem emprar per il·lustrar el concepte de llibreria local, davant d'un desastre natural com el de la darrera DANA no hi ha dics de contenció possibles, ni tan sols poètics, per frenar l'abast de la desolació més absoluta. La primera imatge que em va aplegar, l'endemà de la tempesta, era el de La Moixeranga de Paiporta. Esventrada, desproveïda de cap protecció, la façana de la llibreria palesava la salvatgia d'un episodi que en molt poques hores també havia assolat altres llibreries de la contornada. A Benetússer, Librolandia i Somnis de Paper. A Catarroja, Bufanúvols. A Picanya, Passarella. A Aldaia, Libro Ideas. A Algemesí, Samaruc i a l'Alcúdia, l'Esplai. De la nit al matí, el pas de l'aigua s'emportava llibres i projectes de vida a la mateixa velocitat. L'ensurt del trenc d'alba revelava que la xifra de víctimes humanes podia ser tan tràgica com la panoràmica apocalíptica amb què l'Horta Sud i la Ribera Alta despertaven del malson de la matinada.

Amb tot, el pas de les hores i la complexa quantificació dels danys ens donava dies després més notícies esfereïdores. L'Associació d'Editors del País Valencià comptabilitzava 41 editorials afectades per l'aiguat i unes pèrdues de més de cinc milions d'euros, tot considerant que distribuïdores neuràlgiques com GEA Llibres i Sendra-Marco havien patit de ple l'impacte de la riuada, és a dir, al voltant d'un milió d'exemplars destrossats pel tsunami de fang que arrossegà l'essència del sector: els llibres, l'ànima estoica que fa possible el miracle de la literatura a casa nostra.

I és que, avesats al desconcert i a la baixa autoestima d'un país que sempre està refent-se de temporals, la destrossa del sector editorial associada a la riuada ha estat una de les batzegades més salvatges que podia rebre un gremi que ara i sempre ha estat un factor de cohesió i d'orgull dins del nostre PIB cultural. És per això (i per moltes altres motivacions que potser no caben dins d'aquest article) que hem de donar suport a totes les iniciatives que s'estan impulsant no només per defensar la dignitat del llibre valencià, sinó per empoderar-lo en vespres d'un 2025 que es preveu complicat en matèria d'ajudes institucionals. Recolzar les nostres editorials, les nostres llibreries afectades i alhora fer-nos ressò de propostes tan boniques i necessàries com *Renàixer del fang. Testimonis narratius de la tragèdia al País Valencià*. Publicat per Ara Llibres, es tracta d'una crònica coral de la desfeta on escriptores i escriptors de casa nostra aporten des de la solidaritat i la complicitat amb les llibreries afectades el seu granet de sorra al fangueral en què s'ha convertit la gestió del desastre. Sense dubte, veus legitimades per verbalitzar com les nostres lletres han de contribuir a restablir la decència, la netedat, de tot allò que vam perdre entre el fang.